

Les dones al mercat de treball

Dia Internacional de les Dones
8 de març de 2024

Ajuntament de
Barcelona

Barcelona
Activa

Les dones al mercat de treball

Dia Internacional de les Dones

8 de març de 2024

Departament d'Estudis de la Gerència

d'Economia i Promoció Econòmica.

Ajuntament de Barcelona.

Servei d'Igualtat i Diversitat de la

Direcció de dades i gestió del coneixement.

Barcelona Activa.

Índex

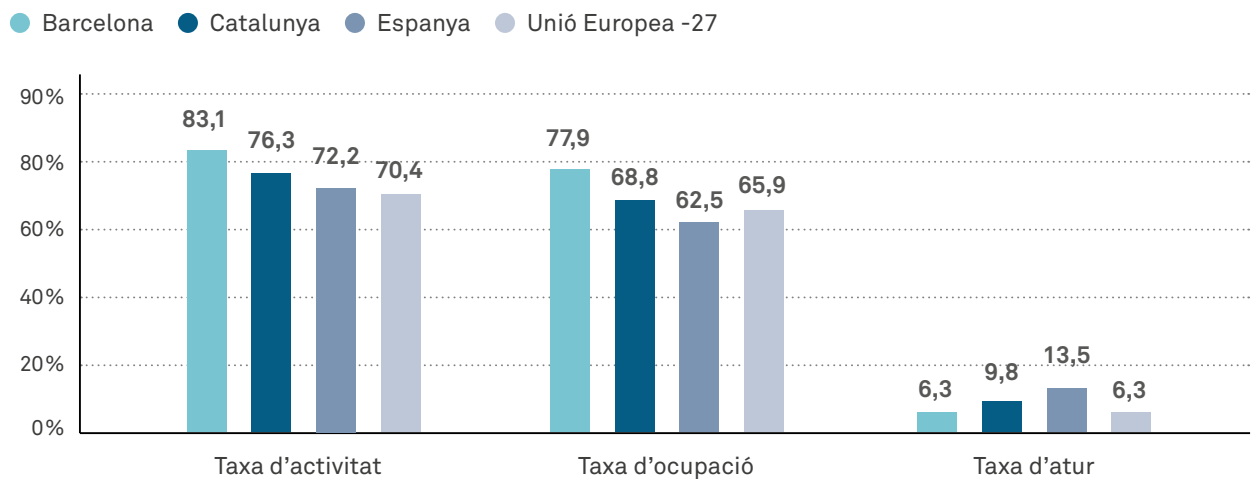
01. PARTICIPACIÓ EN EL MERCAT DE TREBALL	4
01.1. Activitat, ocupació i atur	4
01.2. Distribució del temps de treball: la jornada parcial	7
01.3. La contractació indefinida i la temporalitat	9
01.4. Contractació de dones estrangeres	10
02. LA SEGREGACIÓ HORITZONTAL. PRESÈNCIA DESIGUAL DE LES DONES EN ELS SECTORS ECONÒMICS ACTUALS	14
02.1. Llocs de treball per sectors	14
03. LA SEGREGACIÓ VERTICAL. EL SOSTRE DE VIDRE	18
03.1. Presència de dones a càrrecs directius i gerències	18
03.2. Presència de dones investigadores	20
04. DONES EMPRENEDORES I EMPRESÀRIES	22
05. LA BRETXA SALARIAL DE GÈNERE	24
06. LA FEMINITZACIÓ DE LA POBRESA	27

01. Participació en el mercat de treball

01.1 ACTIVITAT, OCUPACIÓ I ATUR

El quart trimestre de 2023, tant la **taxa d'activitat femenina (83,1%)** com la **taxa d'ocupació femenina (77,9%)** de la ciutat de Barcelona són superiors a les de Catalunya, Espanya i la Unió Europea. La ciutat compta amb una major participació de la dona al mercat de treball que els territoris comparats i se situa més de 10 punts per sobre dels valors de la UE, tot i que en tots els àmbits analitzats les taxes femenines són inferiors a les masculines.

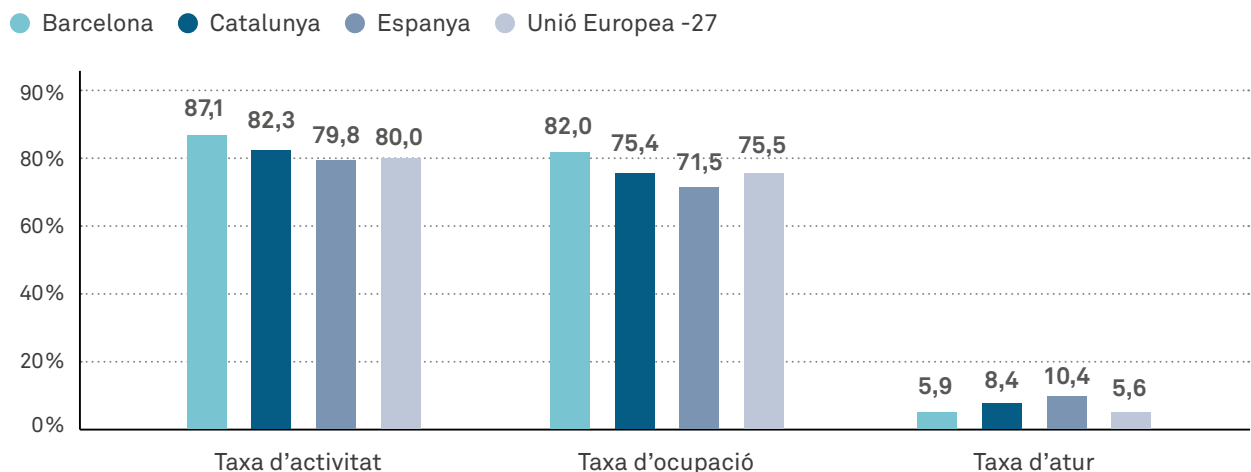
Gràfic 1. Taxa d'activitat, ocupació i atur femenina per àmbits territorials. 4t T 2023 (% s/població 16–64 anys)

→ Nota: les dades de la UE-27 corresponen al 3r trimestre.

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades municipal, l'Institut Nacional d'Estadística i Eurostat.

Gràfic 2. Taxa d'activitat, ocupació i atur masculina per àmbits territorials. 4t T 2023 (% s/població 16–64 anys)

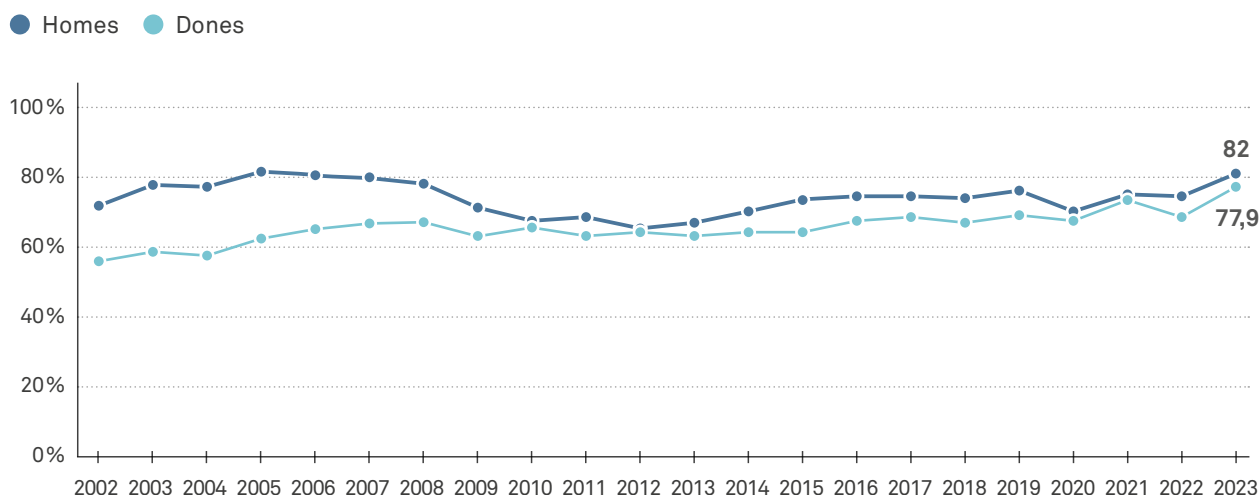

→ Nota: les dades de la UE-27 corresponen al 3r trimestre.

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades municipal, l'Institut Nacional d'Estadística i Eurostat.

L'evolució dels darrers vint anys mostra una tendència estructural a l'augment de la **taxa d'ocupació femenina, que tanca l'any 2023 amb un valor del 77,9%, el més elevat de la sèrie històrica**, després d'un increment interanual de 8,9 punts. La diferència entre les taxes d'ocupació d'homes i dones, que abans de 2006 superava els 15 punts, es va reduir notablement en el període de crisi 2008–13 i torna a fer-ho en el període 2020–23, fins a situar-se en 4,1 punts percentuals.

Gràfic 3. Evolució de la taxa d'ocupació per sexe a Barcelona 2002–2023. 4t trimestre (% s/pobl. 16–64 anys)

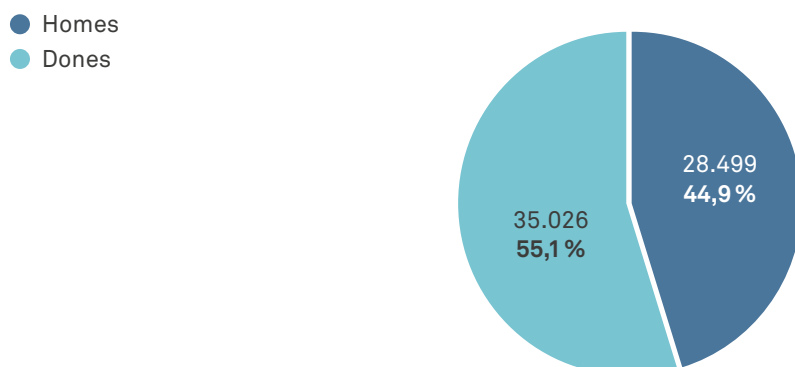
→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Institut Nacional d'Estadística.

Així mateix, la taxa d'activitat femenina de Barcelona el quart trimestre de 2023 (83,1%) suposa el **valor més elevat de la sèrie històrica i un augment de 7,2 punts respecte a un any enrere**.

Pel que fa a la **taxa d'atur de les dones, Barcelona registra un 6,3%**, un valor inferior en 3,5 i 7,2 punts, respectivament, a les mitjanes catalana (9,8%) i espanyola (13,5%), i similar a la de la Unió Europea (6,4%). Es tracta del segon registre més baix des de 2008 i és 2,7 punts inferior al del 2022.

El desembre de 2023, l'**atur femení registrat a Barcelona se situa en 35.026 persones** —un nivell similar al de **finals de 2008**, l'any previ a la crisi financera—. **El 2023, hi ha hagut un augment interanual de l'atur registrat de les dones (+3,7%) lleugerament superior al del masculí (+3,1%).**

Gràfic 4. Atur registrat per sexe a Barcelona. Desembre 2023

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades municipal.

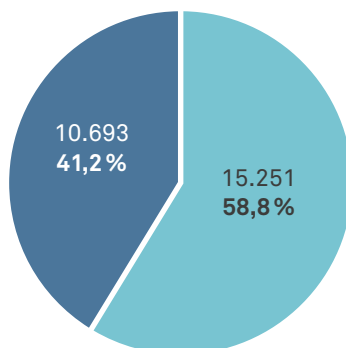
Al tancament del 2023, la taxa d'ocupació femenina se situa en el 77,9% i la taxa d'activitat femenina en el 83,1%, els valors més alts de la sèrie històrica. L'atur femení se situa en nivells similars als de 2008 —els més baixos en quinze anys—, tot i que creix més que el masculí i el continua superant.

El desembre de 2023, l'atur de llarga durada a Barcelona (més de dotze mesos) se situa en 25.944 persones i representa el 40,8% de l'atur registrat total. Es registren 15.251 dones en aquesta situació, que representen el 58,8% de l'atur total de llarga durada i el 43,5% de l'atur registrat femení. En ambdós casos les dades són superiors a l'any anterior, on les dones representaven el 58,7% del total i el 41,5% de l'atur registrat femení.

D'altra banda, del total de dones en atur registrat el 60,9% correspon a atur de molt llarga durada (més de vint-i-quatre mesos), un percentatge molt similar al dels homes (57,8%). Aquestes dades s'han reduït significativament respecte a les de l'any 2022 —amb un 76,9% d'atur de molt llarga durada en el cas de les dones i un 73,1% en el cas dels homes, i cal remarcar que el nombre de dones en aquesta situació ha disminuït en prop de 1.500 (un -13,9%) en termes interanuals.

Gràfic 5. Estructura de l'atur de llarga durada (més de dotze mesos). Desembre 2023

- Homes
- Dones

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades municipal.

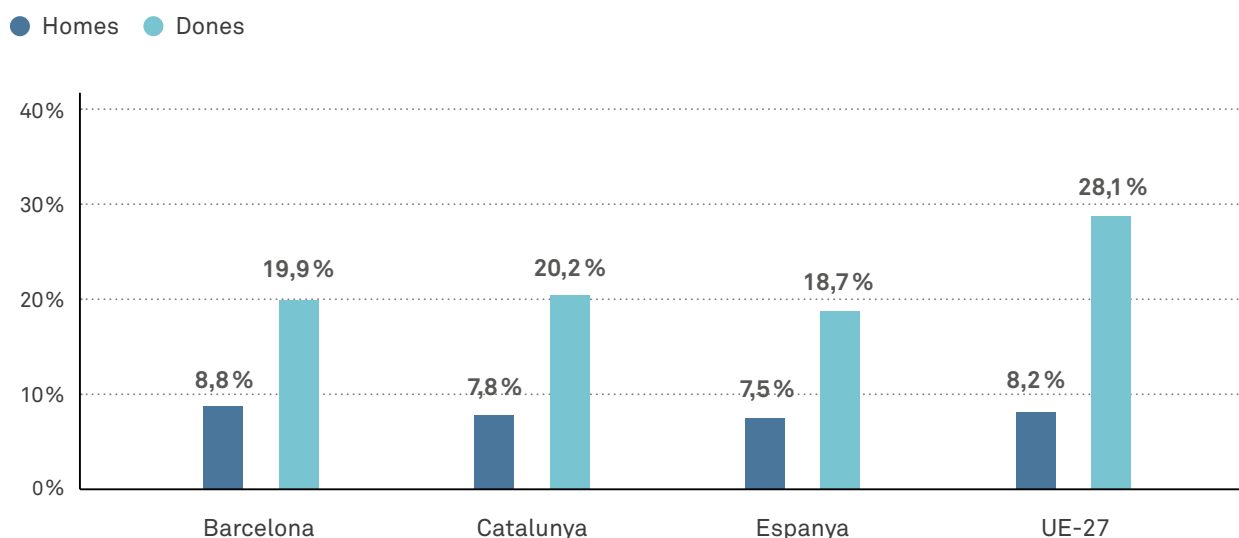

Més d'un 40% de l'atur registrat a Barcelona és de llarga durada, i gairebé un 60% de les persones en aquesta situació són dones. Cal remarcar la millora en l'atur de molt llarga durada, que s'ha reduït substancialment tant entre les dones com entre els homes respecte a l'any anterior.

01.2 DISTRIBUCIÓ DEL TEMPS DE TREBALL: LA JORNADA PARCIAL

El quart trimestre de 2023, el pes del treball a temps parcial entre les dones assalariades a Barcelona (19,9% del total) més que duplica el que registren els homes (8,8%). L'indicador de la ciutat és similar a la mitjana catalana (20,2%) i supera l'espanyola (18,7%), i es manté clarament per sota del de la Unió Europea (28,1%). En el darrer any les dades mostren un augment del pes de la jornada parcial tant per a les dones com per als homes (+3,4 i +3,9 punts percentuals, respectivament), que pot ser degut a l'increment dels contractes a temps parcial de modalitat indefinida, afavorit per la implantació de la reforma laboral.

Gràfic 6. Ocupació a temps parcial. 4t trimestre 2023 (%)

→ Nota: les dades de la UE-27 corresponen al 3r trimestre.

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades municipal, l'Institut Nacional d'Estadística i Eurostat.

L'ocupació a temps parcial podria ser una opció escollida per la persona treballadora per diferents motius personals: estudiar, oci, conciliar, etc. Això no obstant, entorn d'un terç de les dones que treballen a temps parcial ho fan de manera involuntària segons l'Enquesta de Població Activa de 2023.

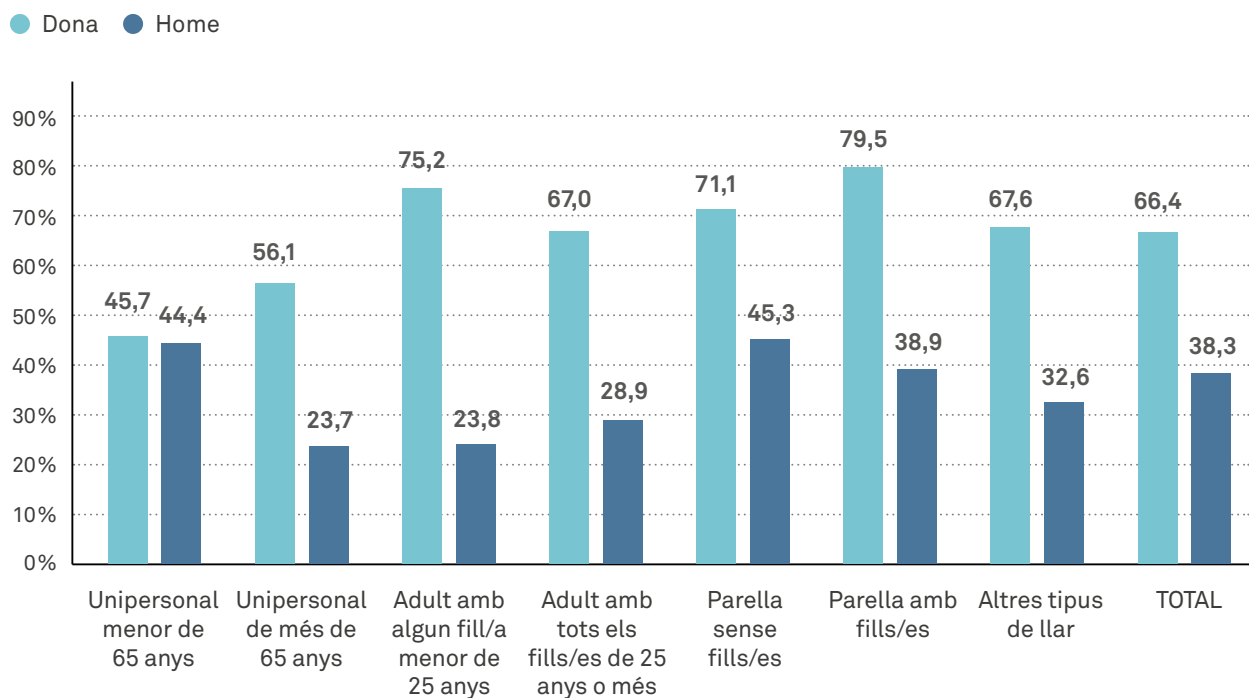
L'assumpció de les tasques reproductives en grau més alt per part de les dones respecte als homes ha suposat que siguin elles les que accedeixen majoritàriament a aquest tipus de contractes. Així es detalla al dossier estadístic *Les Dones a Catalunya 2022*, elaborat per l'Observatori de la Igualtat de Gènere de l'Institut Català de les Dones. Les dones destinen el doble de temps que els homes a les tasques domèstiques de la llar i representen més del 85% del total de persones que treballen a jornada parcial per motius de cura de persones —fills i filles o dependents—, **amb conseqüències no només en la menor presència al mercat de treball sinó també en la major càrrega física i mental**. La dificultat de conciliació i comptabilització de la vida personal, laboral i familiar es continua concentrant, per tant, en les dones.

La contractació a temps parcial a Barcelona augmenta en tots dos sexes i es produeix majoritàriament en les dones, amb el pes que això significa en la seva economia.

Segons l'Enquesta Sociodemogràfica de Barcelona, que elabora l'Oficina Municipal de Dades, el 66,4% de les dones enquestades creu que és la persona de la família que dedica més temps a les tasques de la llar i cures, enfront del 38,3% dels homes. Aquest percentatge de dones augmenta fins a gairebé el 80% en el cas de parelles amb fills o filles, i al 75,2% en el cas de famílies monoparentals amb algun fill o filla menor de 25 vint-i-cinc anys, mentre que el percentatge d'homes és similar a la mitjana en el cas de parella sense fills (38,9%) i molt inferior en el cas de famílies monoparentals amb algun fill o filla menor de 25 vint-i-cinc anys (23,8%).

Gràfic 7. Persona que més temps dedica a tasques de llar i de cures. Barcelona 2022 (% de persones que creu que dedica més temps a tasques de llar i cures s/ total sexe)

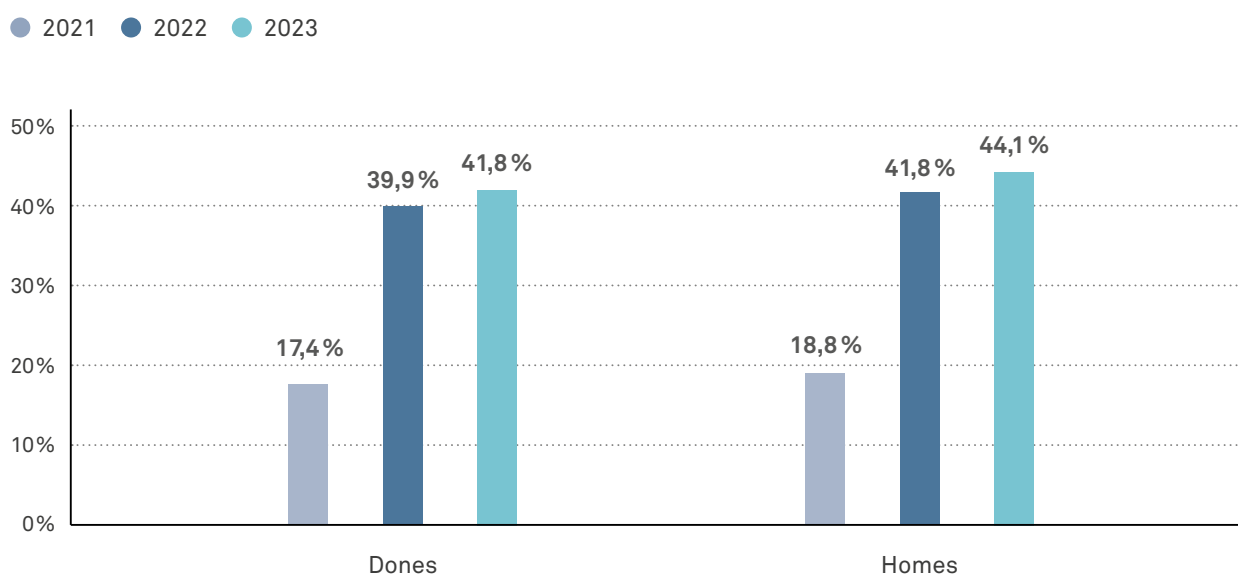
→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica a partir de dades de l'Enquesta Sociodemogràfica de Barcelona (ESDB) 2022, Departament d'Estudis d'Opinió (OMD).

Cal destacar que la diferència més elevada es produeix en les parelles amb fills o filles, on el 79,5% de les dones manifesten dedicar més temps que els seus companys a les tasques de cura i de la llar. Una de les causes ja les apunta la recent Premi Nobel d'Economia Claudia Goldin, que entre les conclusions dels seus estudis sobre les causes de la bretxa salarial de gènere en l'àmbit laboral destaca la necessitat de corresponsabilitat dels homes en el treball de la llar i la cura familiar en les parelles heterosexuales, tal com ho reflecteix la seva famosa frase: **“We're never going to have gender equality until we also have couple equality”**.

01.3 LA CONTRACTACIÓ INDEFINIDA I LA TEMPORALITAT

L'any 2023, la **contractació indefinida de dones** a Barcelona se situa en 174.297 contractes i en un 41,8% de la contractació femenina total, xifra que representa un increment d'1,9 punts respecte a l'any anterior i de 24,4 punts respecte al 2021. És **el percentatge més alt de la sèrie històrica**. Aquest augment de la proporció de la contractació indefinida és conseqüència de la reforma laboral del 2022 —que potencia especialment aquesta modalitat contractual— i beneficia també els homes, entre els quals aquesta modalitat representa el 44,1% de la contractació total (2,4 punts més que el 2022).

Gràfic 8. Contractació indefinida per sexe a Barcelona. 2021–2023 (%)

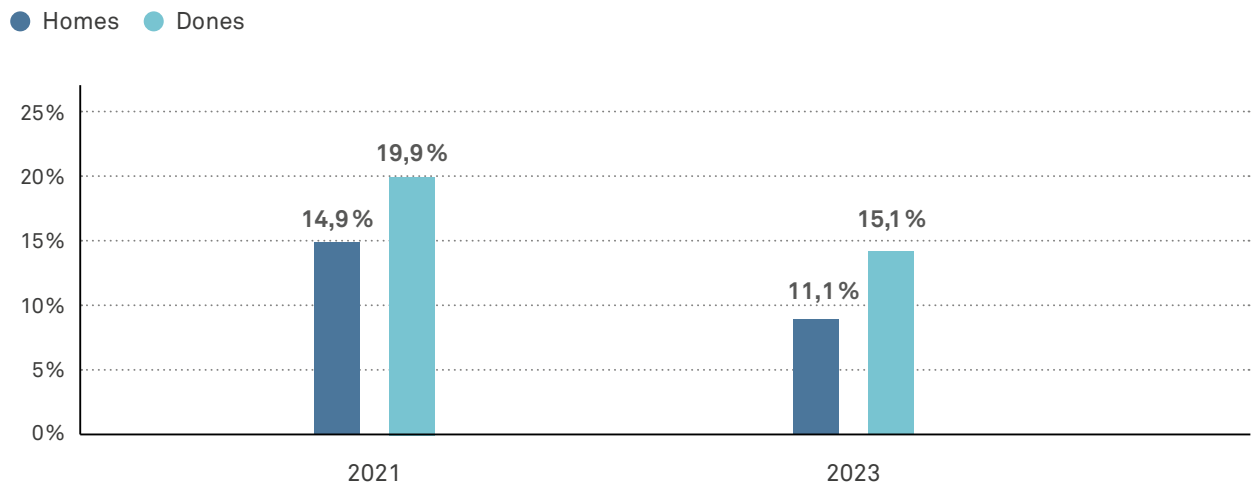
→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat.

El 2023, més del 40% dels contractes signats per dones a Barcelona van ser indefinits, per primera vegada en la sèrie històrica.

El quart trimestre de 2023, un 15,1% de les dones assalariades residents a Barcelona treballaven amb contracte temporal, un percentatge 4 punts superior al dels homes (11,1%). Arran de la reforma laboral, la taxa de temporalitat femenina ha disminuït en prop de cinc punts respecte a l'any 2021, amb una disminució (-4,8 punts) superior a la registrada entre els homes (-3,8 punts). **Així i tot, les dones continuen sent les que tenen una major taxa de contractació temporal.**

Gràfic 9. Taxa de temporalitat per sexe a Barcelona. 4t trimestre 2021–2023 (%)

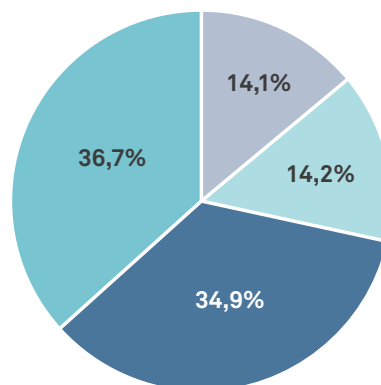
→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de l'Enquesta de Població Activa.

01.4 CONTRACTACIÓ DE DONES ESTRANGERES

L'any 2023, a Barcelona es van formalitzar 231.606 contractes a **persones estrangeres, un 28,3% del total**, la meitat dels quals (116.431) van ser signats per **dones (un 14,2% de la contractació laboral a la ciutat)**.

Gràfic 10. Distribució de la contractació a Barcelona per sexe i nacionalitat 2023

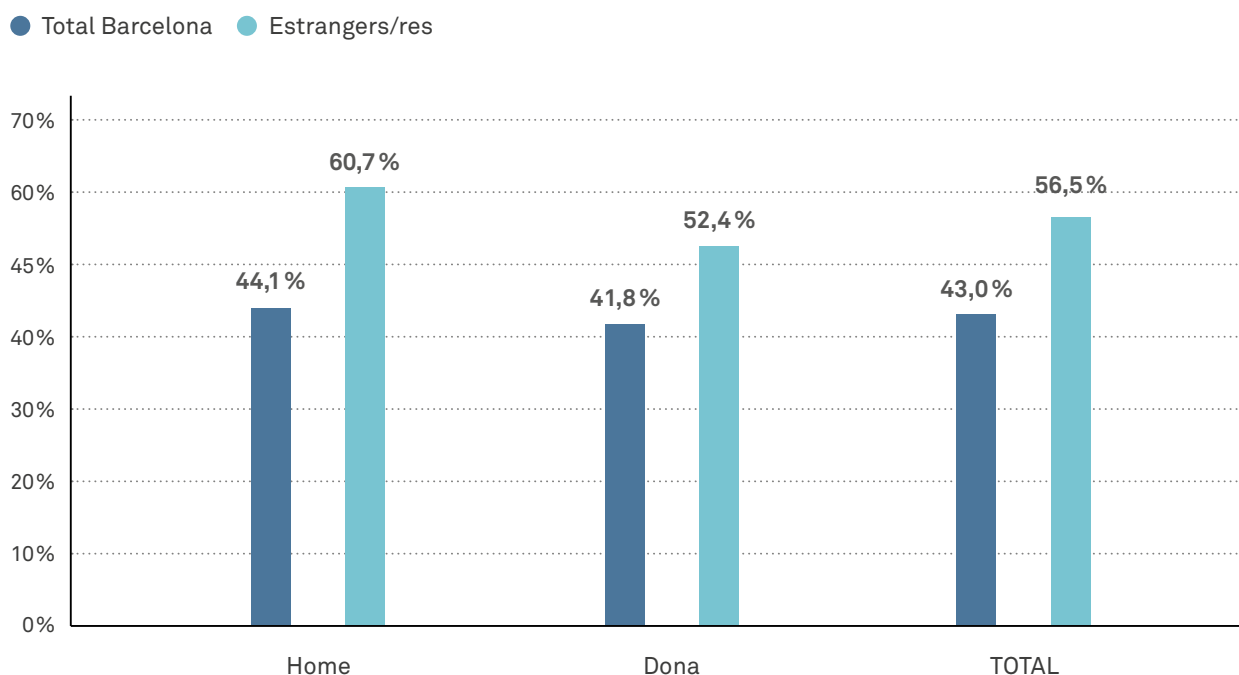
● Home estranger ● Dona estrangera ● Home nacional ● Dona nacional

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat.

El percentatge de contractació indefinida de les dones estrangeres (52,4%) supera el 50%, i se situa per sobre del conjunt de les dones i els homes (41,8% i 44,1%, respectivament). Així i tot, està lluny del pes de la contractació indefinida entre els homes estrangers (60,7%). Aquest alt percentatge de la contractació indefinida és conseqüència de la reforma laboral del 2022, que potencia especialment aquesta modalitat contractual i beneficia de manera singular alguns sectors econòmics amb més presència de treball estranger, i que partien d'una més gran precarietat laboral (com les activitats de les llars o la construcció).

Gràfic 11. Pes de la contractació indefinida a Barcelona per sexe i nacionalitat 2023

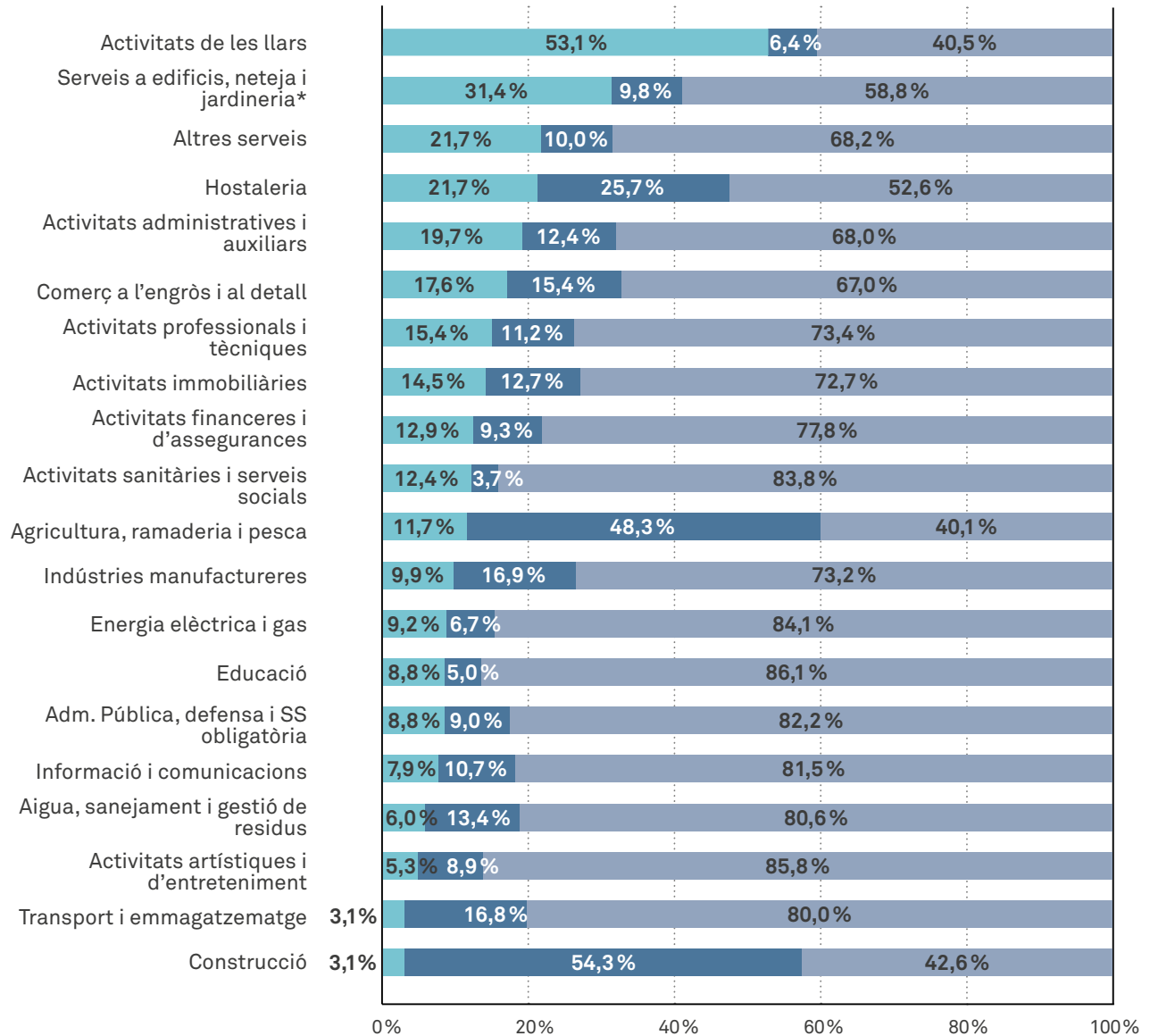

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat.

Per sectors, **el 53,1% dels contractes formalitzats a Barcelona a les activitats de les llars van ser signats per dones estrangeres**, sent el sector que presenta més presència femenina estrangera relativa, seguit dels serveis a edificis, neteja i jardineria (31,4%), l'hostaleria (21,7%), les activitats administratives i auxiliars (19,7%) i el comerç (17,6%). Es tracta d'un perfil sectorial diferenciat del dels homes estrangers, que tenen un pes destacat en la contractació de la construcció, l'agricultura, ramaderia i pesca, i l'hostaleria (on representen el 54,3, el 48,3 i el 25,7%, respectivament, dels contractes signats).

Gràfic 12. Pes de la contractació de persones estrangeres per sectors i sexe a Barcelona. 2023 (% s/ contractació total del sector)

● % dones estrangeres s/total sector ● % homes estrangers s/total sector ● % nacionals s/total sector

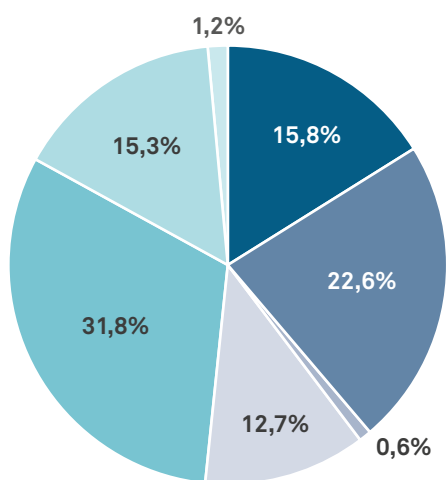
* Els serveis a edificis i de jardineria corresponen a la divisió CCAE 81.

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat.

El **70,1%** de les contractacions a dones estrangeres corresponen a **treballs de restauració, personals, venedors/res i en ocupacions elementals**, una proporció més de 20 punts superior a la del conjunt de les dones (47,1%), mentre que un 11,3% ho fa en treballs professionals científics i intel·lectuals (un percentatge molt inferior al de les dones nacionals que arriba al 22,6%) i un 10,8% en treballs d'oficina comptables i administratius. Cal remarcar que el 0,8% de la contractació de dones estrangeres correspon a càrrecs de directores i gerents, un valor superior al del conjunt de les dones (0,6%) i molt similar al dels homes (0,9%).

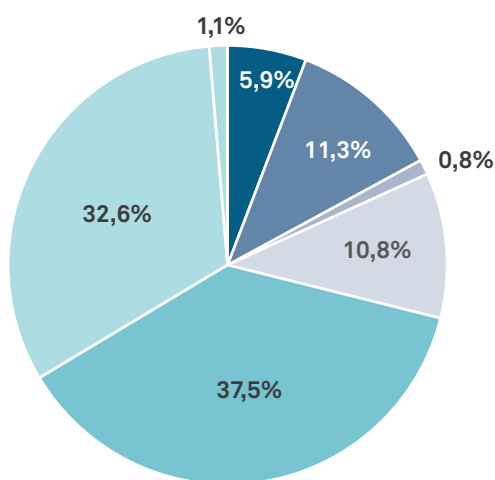
Gràfic 13. Distribució de la contractació femenina nacional per subgrups d'ocupació a Barcelona. 2023

- Tècnics/ques i professionals de suport
- Professionals científics/ques i intel·lectuals
- Directors/res i gerents
- Empleats/des oficina i administratius/ves
- Treballadors/res restauració, personal i venedors/res
- Ocupacions elementals
- Altres

Gràfic 14. Distribució de la contractació femenina estrangera per subgrups d'ocupació a Barcelona. 2023

- Tècnics/ques i professionals de suport
- Professionals científics/ques i intel·lectuals
- Directors/res i gerents
- Empleats/des oficina i administratius/ives
- Treballadors/res restauració, personal i venedors/res
- Ocupacions elementals
- Altres

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat.

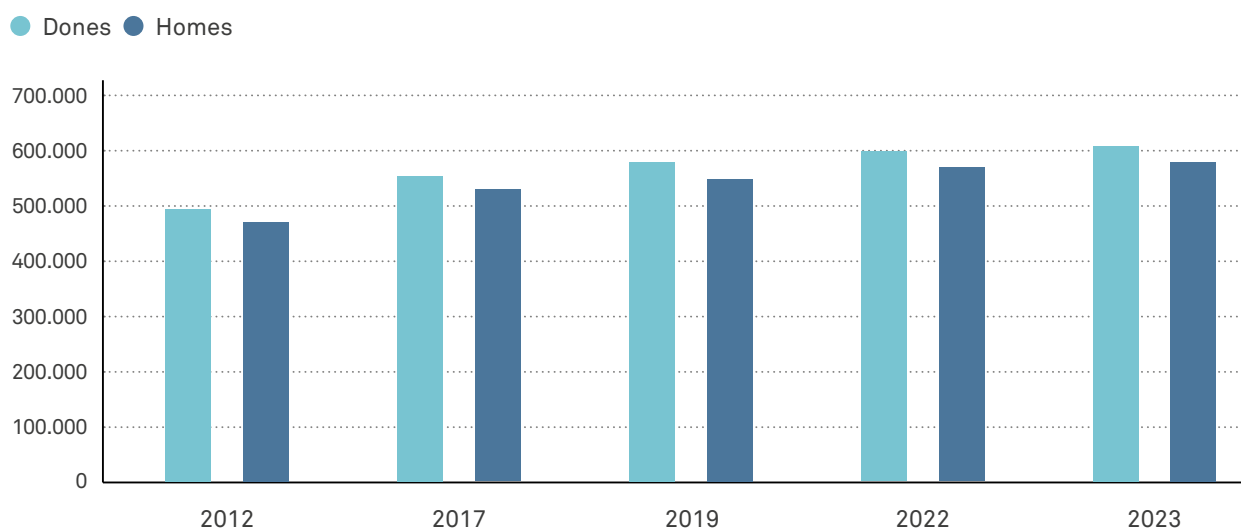
El percentatge de contractació indefinida de les dones estrangeres (52,4%) se situa per sobre de la contractació del conjunt de les dones i els homes a la ciutat (41,8% i 44,1%, respectivament). El 2023, el 53,1% dels contractes formalitzats a Barcelona a les activitats de les llars van ser signats per dones estrangeres.

02. La segregació horitzontal. Presència desigual de les dones en els sectors econòmics actuals

02.1 LLOCS DE TREBALL PER SECTORS

Barcelona tanca el 2023 amb 610.568 dones afiliades a la Seguretat Social, el valor més alt en un mes de desembre de la sèrie històrica. L'afiliació femenina representa el 51,1% dels llocs de treball de la ciutat i supera la masculina, després que totes dues assoleixin un augment interanual de l'1,9%. Cal remarcar que el nombre de dones afiliades a la ciutat ha crescut en més de 110.000 des de 2012, amb un increment acumulat del 23%.

Gràfic 15. Evolució de l'afiliació per sexes a Barcelona. 2012–2023

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de la Seguretat Social.

A finals de 2023 —i per primera vegada en la sèrie històrica— hi ha més de 600.000 dones afiliades a la Seguretat Social a Barcelona, i l'afiliació femenina supera la masculina.

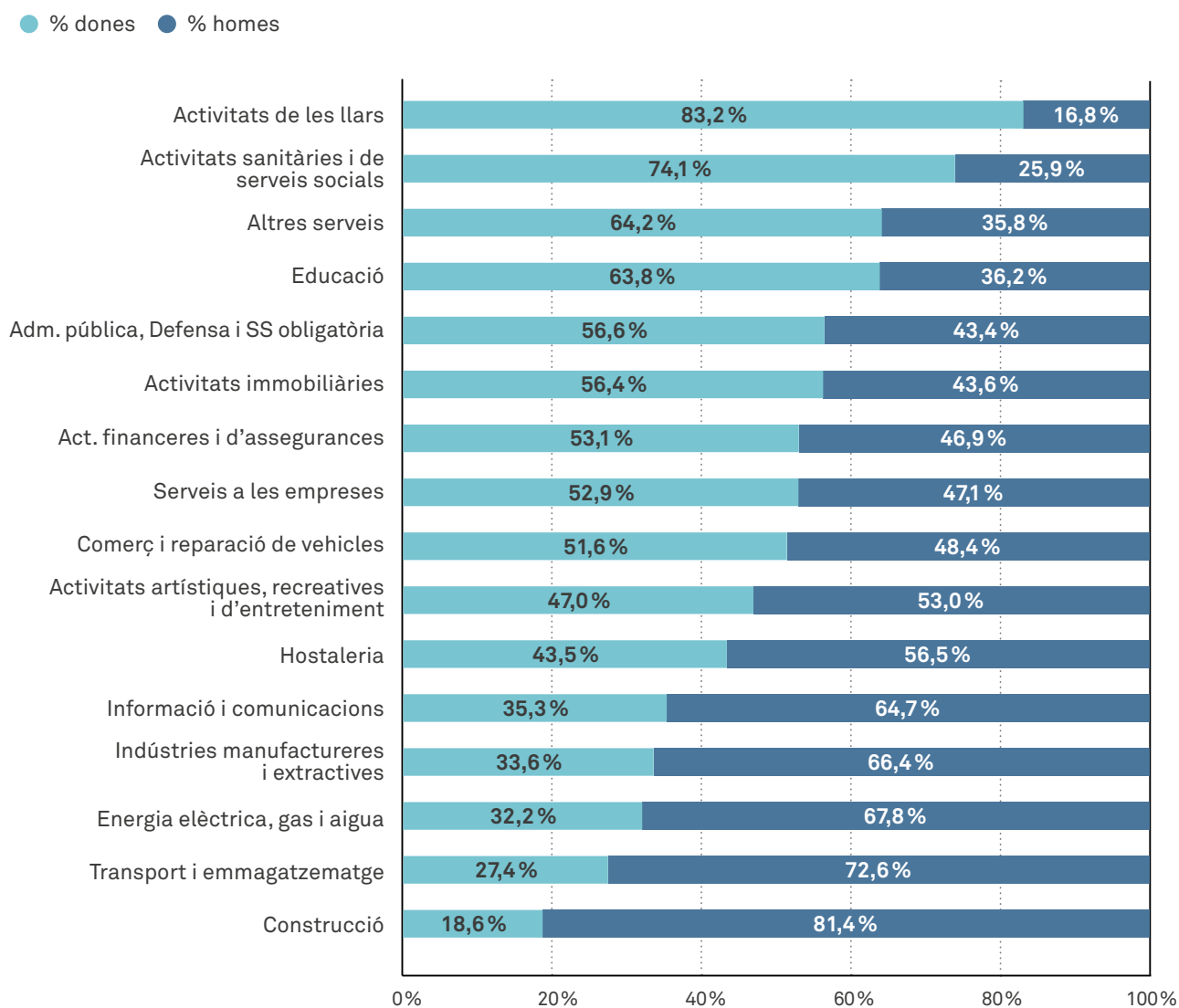
D'altra banda, les dades d'afiliació al tancament del 2023 continuen posant de manifest la presència desigual de les dones als diferents sectors de l'economia de Barcelona, que oscil·la entre el 18,6% dels llocs de treball de la construcció i el 83,2% dels de les activitats de les llars.

Els llocs de treball amb una presència més gran de dones es troben als sectors feminitzats, com **activitats a les llars (83,2%) i activitats sanitàries i de serveis socials (74,1%)**. Són feines que es caracteritzen per un ús intensiu de la mà d'obra, menys valorades socialment i amb els salaris més baixos. Formen part del fenomen que es coneix com a **terra enganxós**, i es caracteritzen també per les limitades possibilitats de promoció laboral.

Altres sectors com l'educació, l'administració pública i activitats immobiliàries es caracteritzen també per un clar predomini de l'ocupació femenina que posa de manifest, a l'igual que en els sectors anteriors, com **el rol de gènere associat a les dones i vinculat a les responsabilitats domèstiques i de cura es trasllada al mercat de treball.**

D'altra banda, la construcció, el transport, l'energia elèctrica, gas i aigua i les indústries manufactureres continuen essent sectors altament masculinitzats, i cal remarcar que les dones **representen un 35,3% de l'ocupació a la branca d'Informació i comunicacions**, un sector en continu creixement i fortament demandat, que ofereix salaris més elevats i millors condicions laborals. Així i tot, l'augment que s'ha produït és molt lleuger respecte a l'any anterior, on les dones representaven el 35,2%.

Gràfic 16. Distribució de l'afiliació* a la Seguretat Social per sectors i sexe a Barcelona (%). Desembre 2023.

* Afiliació als Règims General i d'Autònoms. A les activitats de les llars s'inclouen les persones treballadores que es troben en règim especial de treballadors i treballadores de les llars.

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de la Seguretat Social.

L'any 2023, la majoria dels sectors econòmics de Barcelona crea ocupació neta femenina. En termes relatius, el nombre de dones afiliades a **les activitats artístiques i recreatives creix un +7,7%** i, juntament amb **l'hostaleria (+6,9%), el transport i emmagatzematge (+6,2%) i les activitats sanitàries i de serveis socials (+4,0%)** són alguns dels sectors més dinàmics i que assoleixen en la majoria dels casos increments superiors als dels homes. D'altra banda, el subministrament d'aigua, sanejament i residus (-0,3%) i el sector de les llars que ocupen personal domèstic (-2,7%) registren un descens moderat¹.

En termes absoluts, les activitats que registren un major creixement ocupacional respecte el desembre de 2023 són **les activitats sanitàries i de serveis socials (amb +3.457 nous llocs de treball ocupats per dones), els serveis a les empreses (+3.114), l'hostaleria (+2.640) i la informació i comunicacions (+1.176)**.

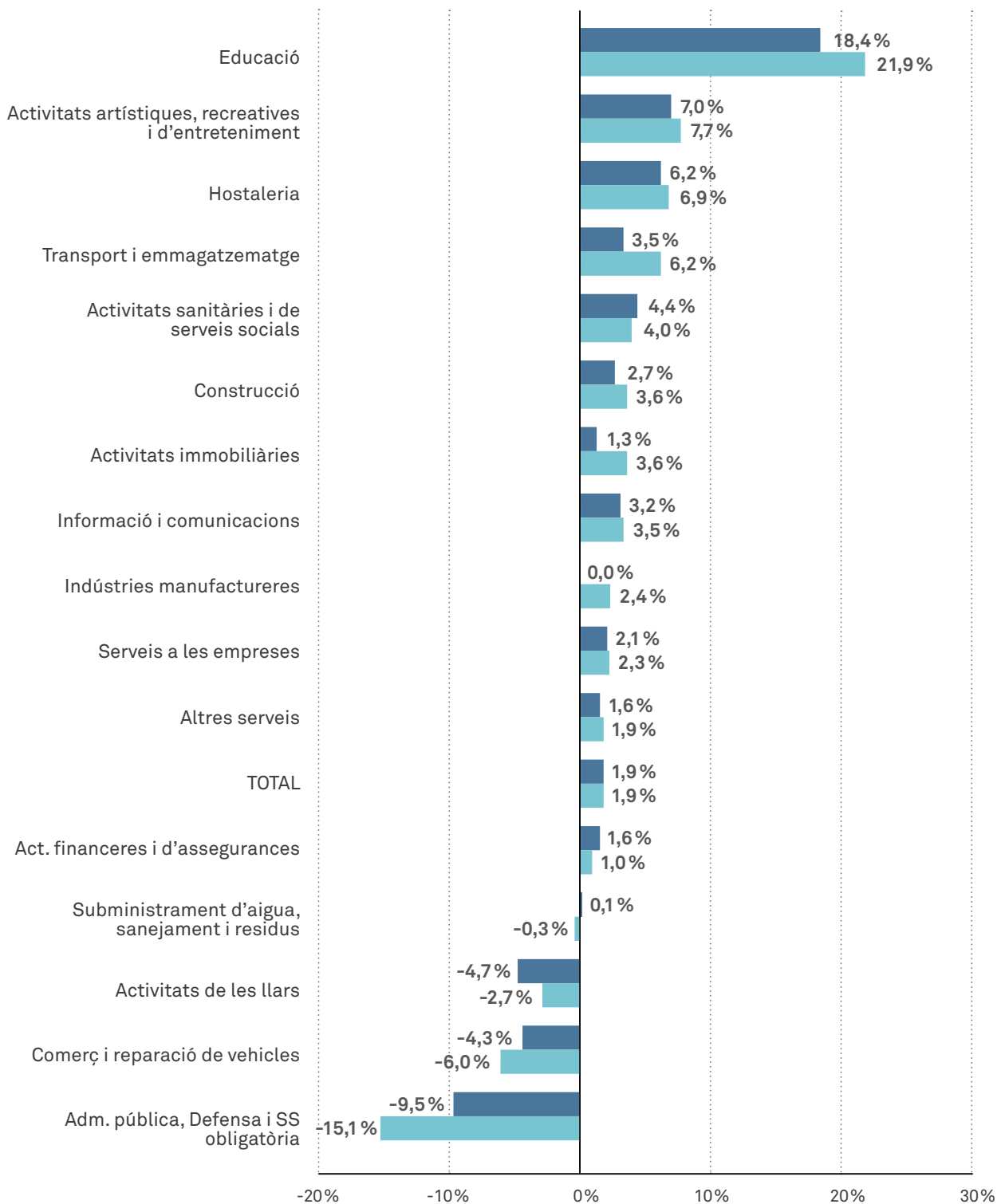

Els sectors més feminitzats són aquells relacionats amb les activitats de les llars, les cures i els serveis a les persones. El 2023, cal destacar l'augment de la presència de dones en sectors masculinitzats, com és el cas del transport i emmagatzematge, així com l'augment de la presència d'homes en sectors feminitzats, com el sanitari i serveis socials, increment que ja es va donar l'any 2022.

¹ Cal tenir en compte que tant l'augment de l'educació (+21,9%) com el descens de l'administració pública (-15,1%) són deguts a un traspàs estadístic de treballadors i treballadores cap a l'educació, que abans figuraven com a administració pública. D'altra banda, la reducció de l'afiliació al comerç (-6,0%) es deu a l'efecte estadístic de trasllat de la seu de tres centres de cotització des de Barcelona a un altre municipi de l'àmbit metropolità, que afecta el nombre de llocs de treball d'aquest sector a la ciutat.

**Gràfic 17. Variació interanual de l'afiliació* a la Seguretat Social per sexe i sectors a Barcelona (%).
Desembre 2023/2022.**

● Variació interanual homes ● Variació interanual dones

* Afiliació als Règims General i d'Autònoms. A les activitats de les llars s'inclouen les persones treballadores que es troben en règim especial de treballadors i treballadores de les llars.

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de la Seguretat Social.

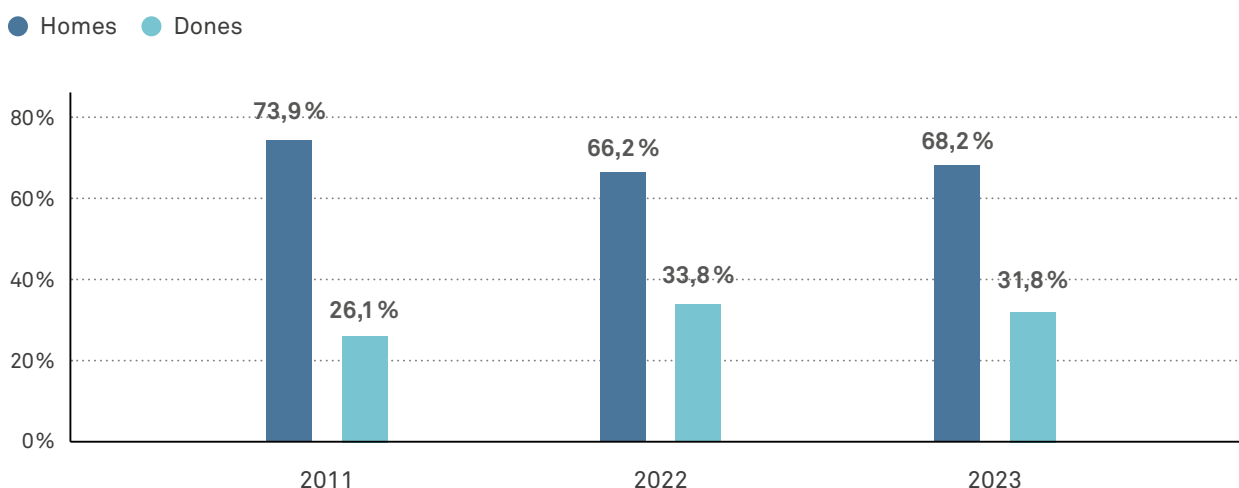
03. La segregació vertical. El sostre de vidre

03.1 PRESENCIA DE DONES A CÀRRECS DIRECTIUS I GERÈNCIES

Una altra de les manifestacions de les desigualtats al mercat de treball és el que es coneix com a sostre de vidre. Fa referència a les dificultats que tenen les dones per accedir i ocupar càrrecs de decisió i de poder.

Segons l'Enquesta de Població Activa, el quart trimestre de 2023 gairebé un terç de les persones directives o gerents a Catalunya (el 31,8%) són dones. Amb relació al 2022, aquest indicador ha disminuït lleugerament i es veu frenada la tendència ascendent observada en els últims anys. De tota manera, en el conjunt dels darrers dotze anys es veu un **augment de la presència de dones als càrrecs de direcció a Catalunya, que passa del 26,1% del total l'any 2011 al 31,8% de 2023.**

Gràfic 18. Directius/ves i gerents a Catalunya per sexe (% s/total directiu). 4t trimestre 2022/2023

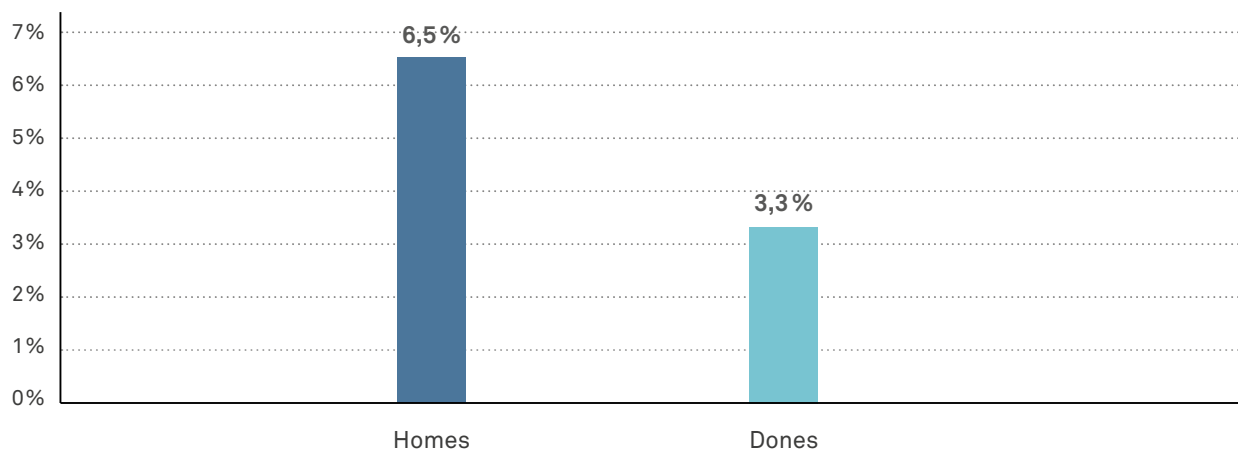
→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Institut Nacional d'Estadística.

El 2023, la presència de les dones als llocs de direcció baixa lleugerament respecte a l'any anterior després de l'augment continuat de la darrera dècada. Caldrà observar si es recupera aquesta tendència i les dones assoleixen l'equitat als llocs de poder, i es veuen representades en la mateixa proporció que formen part de la societat: el 50%.

Amb aquesta evolució, del total de dones que treballen el 2023, només un 3,3% ho fan amb rang de personal directiu, dada que es manté estable respecte l'any anterior, tot i que augmenta la distància respecte als homes, que experimenten un creixement superior (6,5%).

Gràfic 19. Directius/ves i gerents per sexe a Catalunya (% ocupació total). 4t trimestre 2023

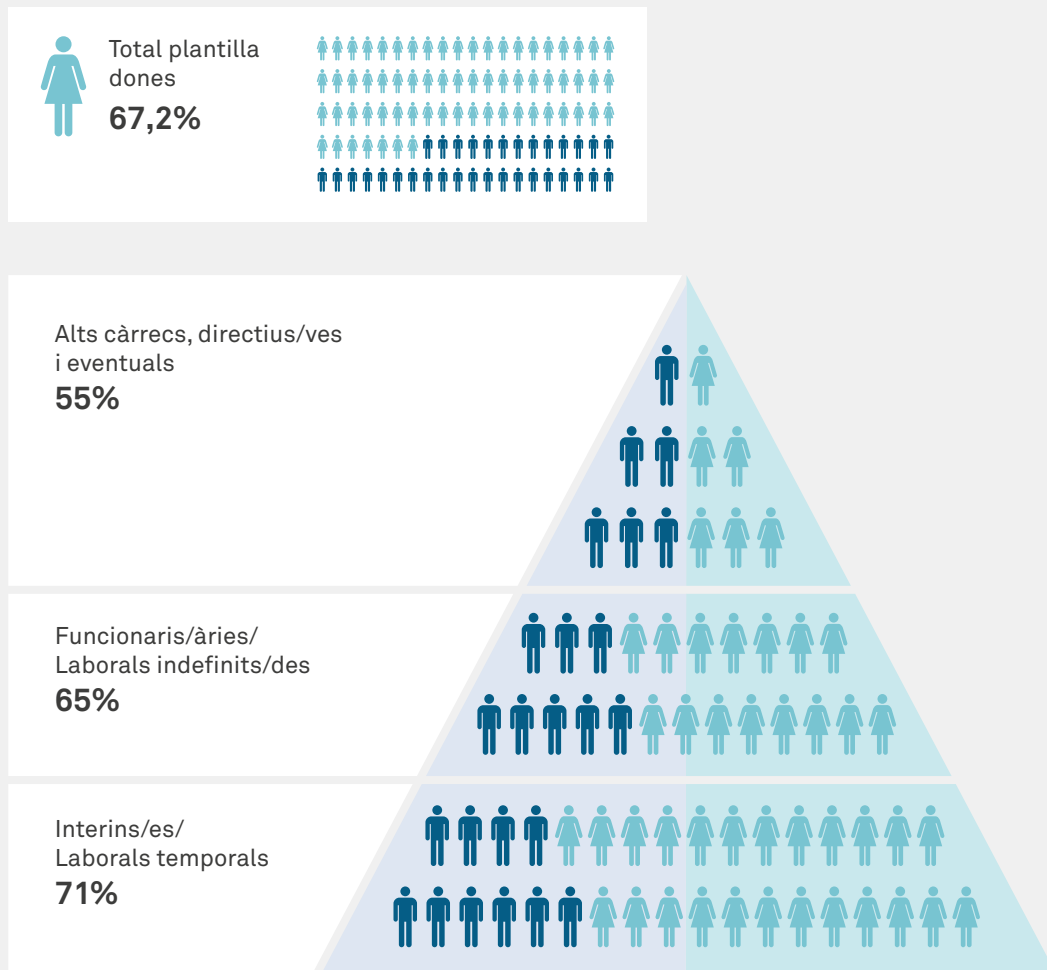

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Institut Nacional d'Estadística.

Tot i que la participació femenina a les empreses catalanes és inferior a la masculina en els càrrecs de decisió i poder, cal destacar que en els darrers anys ha augmentat considerablement en alguns àmbits. Així, les dones representen gairebé el 50% dels alts càrrecs i llocs directius en la Generalitat i el seu sector públic, un percentatge superior al 40% de fa tres anys, segons l'estudi *La presència de dones en alts càrrecs, eventuals i llocs directius a la Generalitat de Catalunya i el seu sector públic 2023*, elaborat per l'Observatori Dona, Empresa i Economia de la Cambra de Comerç de Barcelona.

En concret, les dones ja representen el 55% dels alts càrrecs del Govern de la Generalitat i suposen el 41% dels càrrecs directius de les entitats del sector públic que depenen del Govern, una xifra que supera amb escreix el 24% quantificat l'any 2020. Pel que fa a la presència femenina als òrgans de govern de les 216 entitats on la Generalitat de Catalunya té participació majoritària o paritària (sense retribució), la participació de les dones en els òrgans de govern és del 39%, i augmenta de forma significativa amb relació el 2020 (30%) després que la reducció del nombre total de places ocupades hagi afectat especialment els homes. Així doncs, s'ha assolit una normalitat representativa en els alts càrrecs i llocs directius del sector públic de la Generalitat i en els nomenaments en òrgans de govern, complint-se així la Llei d'Igualtat de 2015.

Pes de les dones al sector públic de la Generalitat de Catalunya (%) 2023

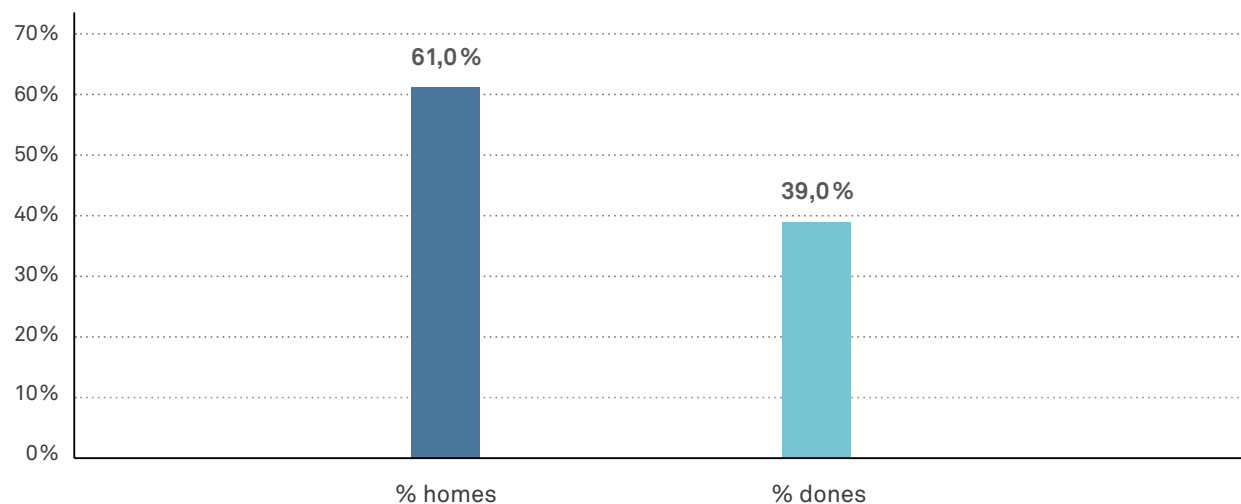
→ Font: Observatori Dona, Empresa i Economia (2023), *La presència de dones en alts càrrecs, eventuais i llocs directius a la Generalitat de Catalunya i el seu sector públic 2023*, Cambra de Comerç de Barcelona.

De tota manera, el fenomen del sostre de vidre continua present a la Generalitat —les dones són el 74% de l'ocupació amb títol universitari (nivells A1 i A2)— i les dones també són les que pateixen més precarietat en els llocs de base al sector públic, atès que representen el 71% en el col·lectiu d'interins i personal laboral temporal, un percentatge superior al 65% en els col·lectius de funcionaris i funcionàries i personal laboral indefinit.

03.2 PRESENCIA DE DONES INVESTIGADORES

La participació de les dones en l'àmbit de la investigació ha anat augmentant gradualment al llarg dels darrers vint anys i **des del 2013 es manté al voltant del 40%**. L'any 2022, aquest indicador manté un nivell (39%) similar al del període 2020–21 i proper a la paritat.

Gràfic 20. Personal investigador a Catalunya per sexe. 2022 (%)

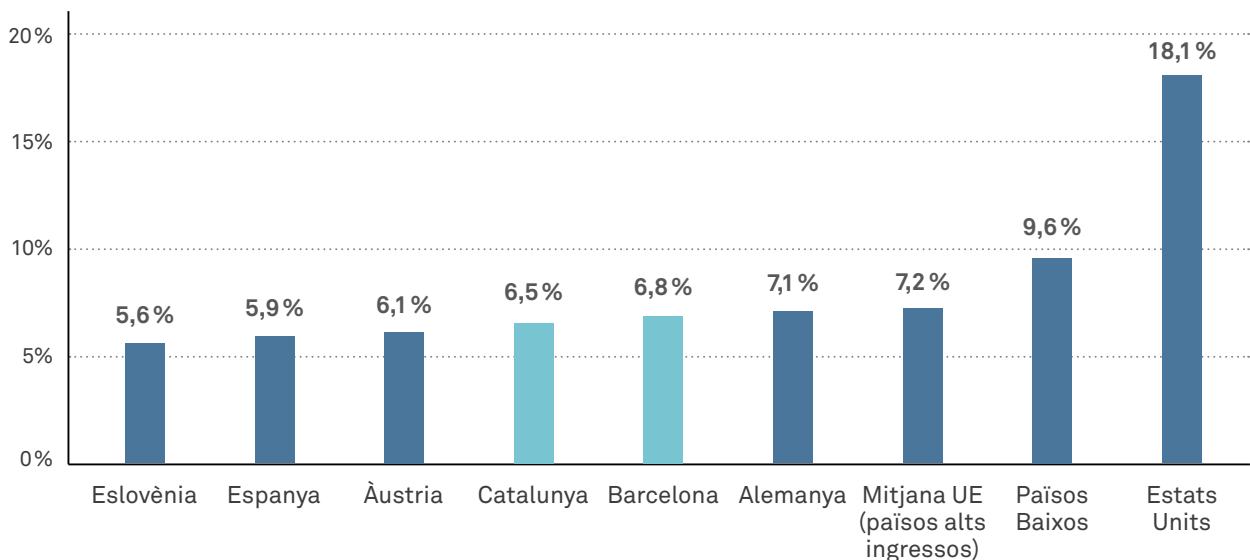
→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Institut Nacional d'Estadística.

4 de cada 10 persones investigadores a Catalunya són dones.

04. Dones emprenedores i empresàries

La taxa d'activitat emprenedora femenina (TEA) a l'àrea de Barcelona se situa en un 6,8% de la població resident el 2022. En la comparació amb altres àmbits territorials, la TEA de Barcelona —similar a la de Catalunya (6,5%), que baixa lleugerament respecte al 2021 (6,7%)— és superior a les de països com Àustria (6,1%), Eslovènia (5,6%) o el conjunt d'Espanya (5,9%), se situa prop de la dels països d'alts ingressos de la Unió Europea (7,2%) i Alemanya (7,1%), i és clarament inferior a les dels EEUU (18,1%) i els Països Baixos (9,6%). **El 2022, l'emprenedoria femenina creix a Barcelona i la diferència entre les taxes masculina i femenina es redueix a 1 punt.**

Gràfic 21. Taxa d'activitat emprenedora (TEA) femenina 2022. (% sobre la població 18–64 anys)

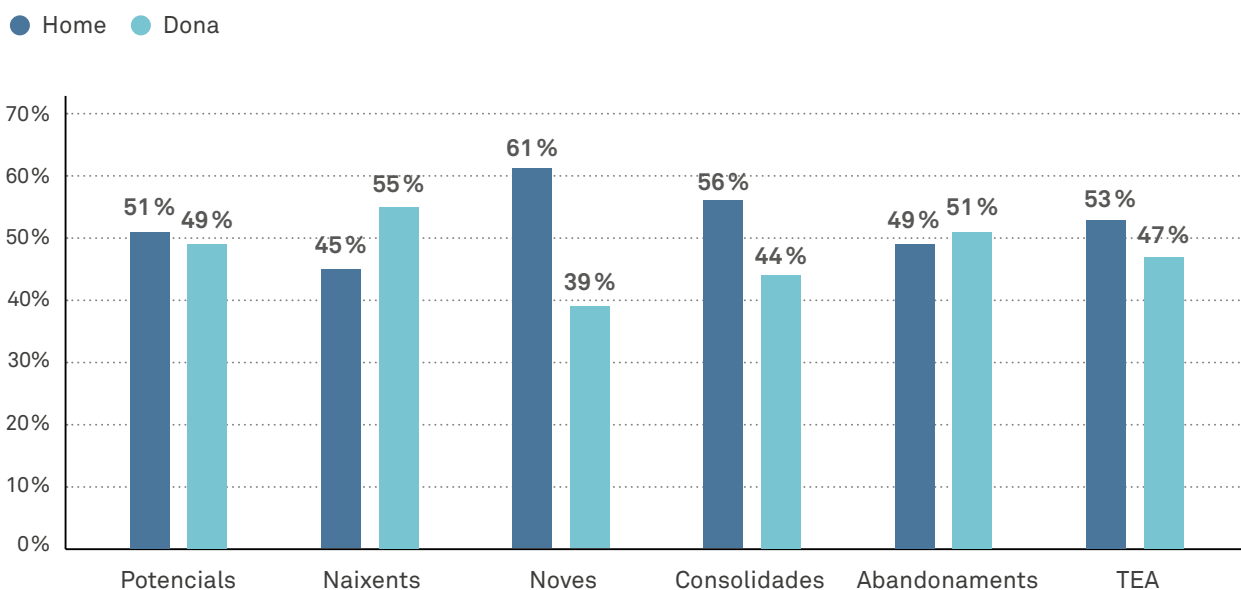

→ Font: *Global Report i Informe Executiu Catalunya 2022–2023*, Global Entrepreneurship Monitor (GEM).

La propensió a crear noves empreses ha estat tradicionalment més alta entre els homes que en les dones. Segons l'*Informe Executiu Catalunya 2022–2023*, del Global Entrepreneurship Monitor (GEM), a la província de Barcelona, en l'emprenedoria en fase inicial (TEA) hi ha un 47% de dones i un 53% d'homes —una diferència que s'ha reduït en 4 punts percentuals respecte a l'any anterior— i és especialment elevada en noves persones emprenedores (61% d'homes envers el 39%).

En termes dinàmics, però, s'aprecia un avenç cap a la igualtat i —per segona vegada consecutiva— el nombre de dones supera el d'homes entre els emprenedors i les emprenedores naixents (amb un 55% de dones). Cal assenyalar que en el col·lectiu d'abandonaments el percentatge de dones s'ha reduït en 7 punts respecte a l'any anterior i s'aproxima al d'homes (51% enfront de 49%), i que el 44% de les persones emprenedores consolidades són dones.

Gràfic 22. Distribució per sexe dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2022

→ Nota. Empresa potencial: intenció manifesta d’iniciar una activitat empresarial; Empresa naixent (fins a tres mesos d’activitat emprenedora); Empresa nova (de 3 mesos fins a 3,5 anys); Empresa consolidada (més de 3,5 anys); Abandonaments de l’activitat empresarial: bé sigui perquè aquesta s’ha traspassat o bé perquè ha desaparegut.

→ Font: *Global Report i Informe Executiu Catalunya 2022–2023*, Global Entrepreneurship Monitor (GEM).

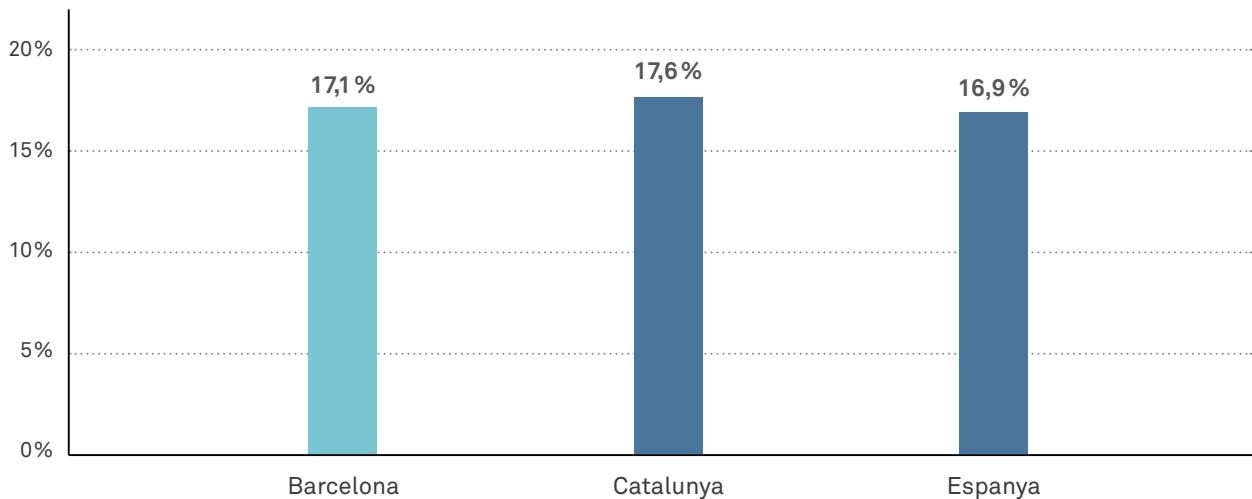
Segons l’*StartUp Heatmap Europe Report 2023*, el **14% de les *start-ups*** de l’ecosistema tecnològic de Barcelona han estat fundades per dones, un percentatge lleugerament superior a la mitjana europea (13,2%), tot i que molt lluny de la paritat.

El 2022, per segon any consecutiu, la majoria de les persones emprenedores naixents a l’àrea de Barcelona són dones. El pes de les dones dins del col·lectiu que abandona un projecte empresarial es redueix en 7 punts i s’aproxima al dels homes.

05. La bretxa salarial de gènere

L'any 2022, les dones assalariades residents a Barcelona van percebre un salari mitjà de 30.693 euros/any, que tot i que supera per primera vegada els 30.000 euros/any, és un 17,1% inferior al dels homes (37.006 euros/any). La bretxa salarial de gènere a la ciutat és inferior a la de Catalunya (17,6%) i lleugerament superior a la d'Espanya (16,9%). A la Unió Europea, l'any 2020 la bretxa calculada a partir dels guanys bruts per hora va ser del 12,7%, més elevada que l'espanyola (8,7%).

Gràfic 23. Bretxa salarial entre homes i dones. 2022 (en %)

→ Font: Departament d'Anàlisi-Oficina Municipal de Dades, *Els salaris a Barcelona 2022*.

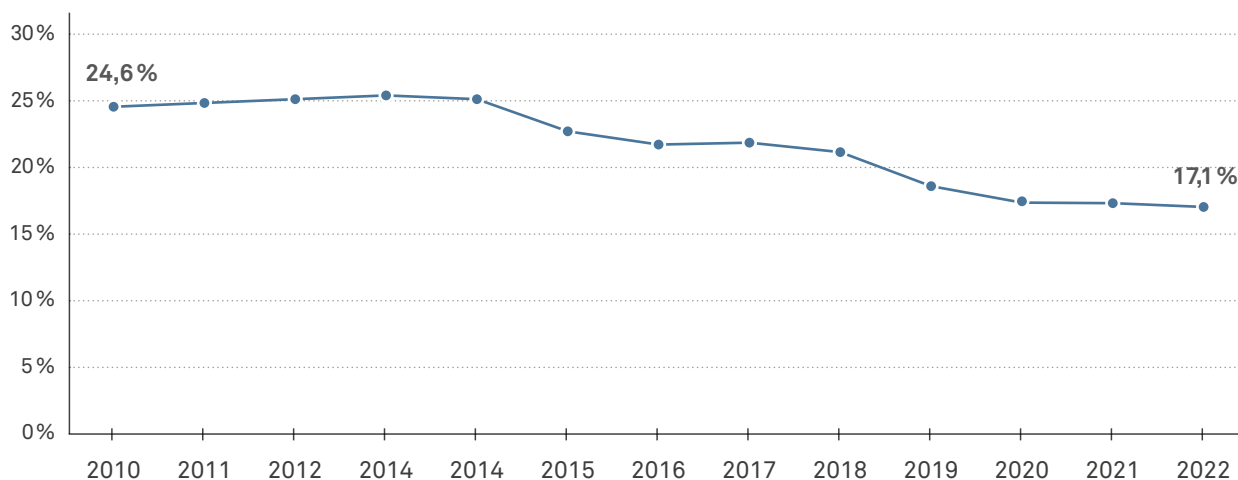
El 2022, la bretxa salarial de gènere a Barcelona es va reduir lleugerament (en 0,3 punts percentuals) en relació amb l'any anterior (17,4%), després d'una disminució similar dels salaris de dones i homes (-2,5% i -2,9% real, respectivament) respecte al 2021.

Aquest indicador ha tendit a escurçar-se des de mitjans de la passada dècada i **s'ha reduït en més de 8 punts amb relació al període 2012–14**, en què superava el 25%. La reducció de la bretxa salarial de gènere es deu fonamentalment a l'augment del salari mínim interprofessional (SMI) —que té un impacte especialment positiu per a les dones, que ja partien de salaris inferiors als homes a causa d'una ocupació més gran en sectors més precaritzats— i a la devaluació dels salaris dels homes durant el període 2011–2022 (-9,3% en termes reals, en contrast amb el -0,3% del de les dones).

La bretxa salarial de gènere se situa en el 17,1% a Barcelona i registra el valor més baix des de 2010. Aquesta reducció és conseqüència de l'augment de l'SMI, juntament amb la devaluació salarial que experimenten els homes en la darrera dècada.

Gràfic 24. Evolució de la bretxa salarial a Barcelona. 2010–2022 (en %)

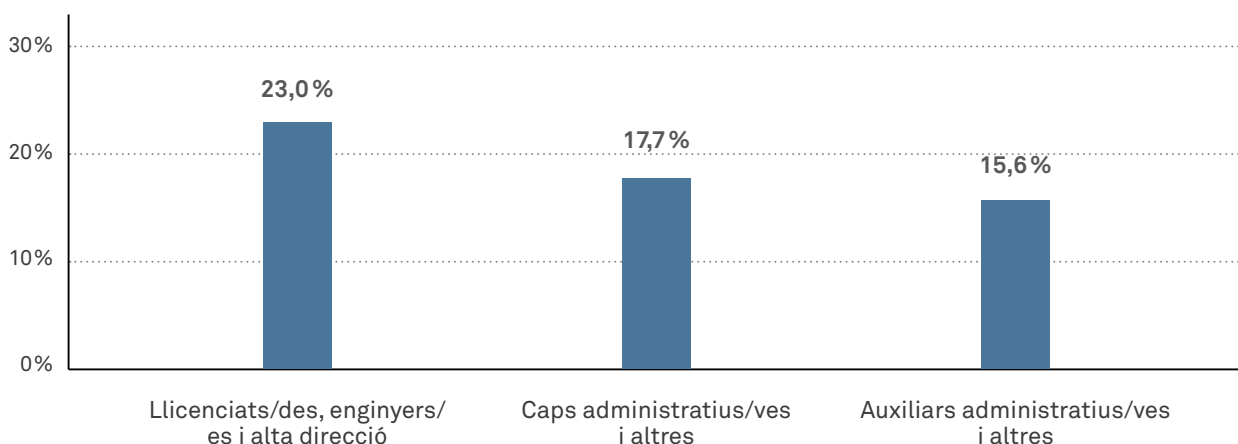

→ Font: Departament d'Anàlisi-Oficina Municipal de Dades, Els salaris a Barcelona 2022.

La bretxa salarial entre homes i dones residents a la ciutat de Barcelona es dona **en totes les franges d'edat, nacionalitats i grups professionals, en gairebé la totalitat de sectors i amb tota mena de contracte i jornada**. D'aquesta manera, continua sent un indicador rellevant, que mostra les desigualtats de gènere al mercat de treball.

Pel que fa als grups professionals, la bretxa salarial més elevada correspon al grup de **licenciats/des, enginyers/es i alta direcció (23,0%)**, segment on es detecta la dificultat d'ascens professional de les dones als llocs de direcció més ben remunerats per l'efecte del sostre de vidre. També es veu en les diferències en altres ingressos extrasalarials, tot i que la bretxa en aquest col·lectiu es redueix en 1,8 punts respecte a l'any anterior, així com la bretxa del grup de caps administratius/ves i altres (17,7%) que es redueix lleugerament respecte a 2021 en 0,4 punts. En canvi, la bretxa del grup d'auxiliars administratius/ives i altres (15,6%) augmenta respecte a l'any anterior (15,0%) tot i que es manté per sota de la mitjana de la ciutat (17,1%).

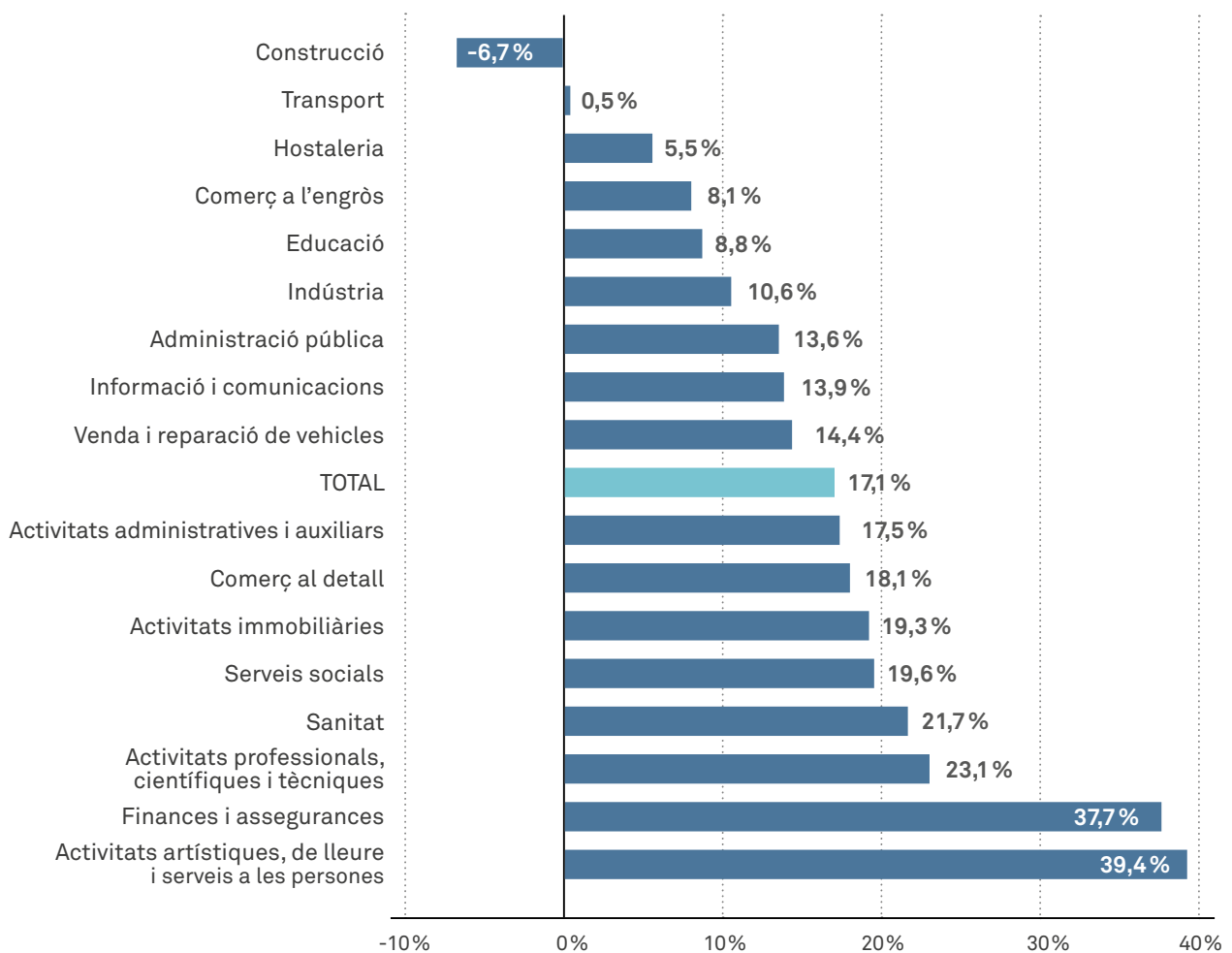
Gràfic 25. Bretxa salarial de gènere per grups professionals a Barcelona. 2022 (%)

→ Font: Departament d'Anàlisi-Oficina Municipal de Dades, Els salaris a Barcelona 2022.

El 2022, **tots els sectors d'activitat** —excepte la construcció— **mostren a Barcelona una bretxa salarial de gènere desfavorable a les dones**. Superen la mitjana de la ciutat les activitats artístiques, de lleure i serveis a les persones (amb un 39,4%), les finances i assegurances (37,7%), les activitats professionals, científiques i tècniques (23,1%), la sanitat (21,7%), els serveis socials (19,6%), les activitats immobiliàries (19,3%) el comerç al detall (18,1%) i les activitats administratives i auxiliars (17,5%), moltes d'elles ocupacions molt feminitzades, que posa de manifest la presència desigual i diferències salarials de dones i homes en el mateix sector d'activitat. En canvi, sectors com el transport, l'hostaleria, el comerç a l'engròs, l'educació, la indústria, l'administració pública o la informació i comunicacions presenten bretxes força inferiors a la de Barcelona.

Gràfic 26. Bretxa salarial de gènere per sector d'activitat a Barcelona. 2022 (%)

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Anàlisi-Oficina Municipal de Dades, *Els salaris a Barcelona 2022*.

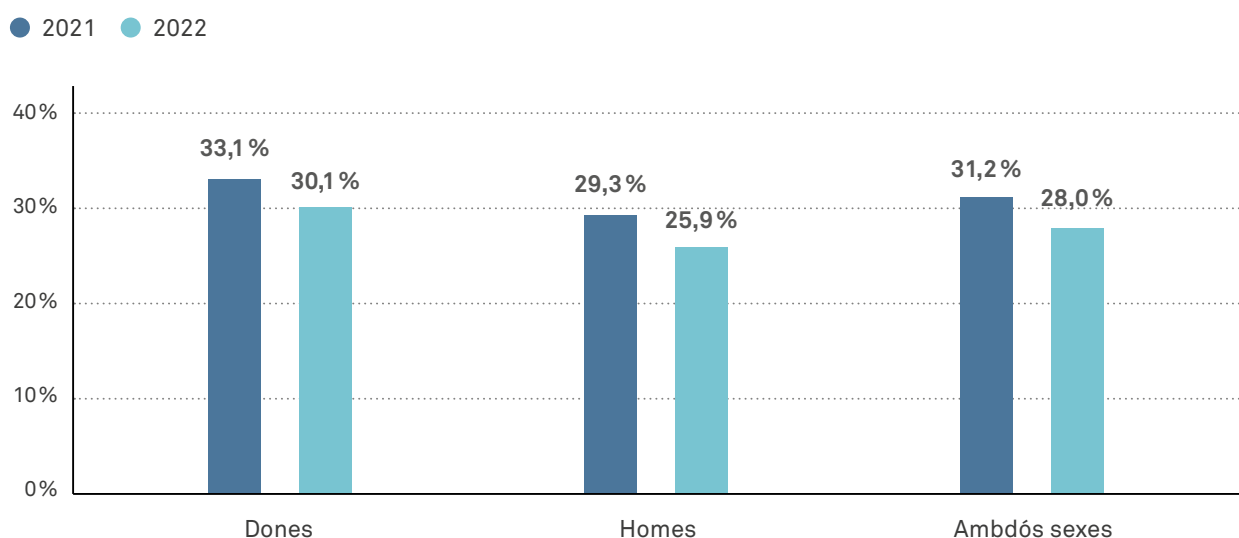

La bretxa salarial de gènere és multicausal, ja que respon al lloc que ocupen les dones en el mercat laboral, als tipus de contractes als quals accedeixen, al tipus d'ocupacions que realitzen, a l'assumpció més gran de responsabilitats domèstiques i de cura, i al menor prestigi d'allò que és considerat femení en el món econòmic.

o6. La feminització de la pobresa

Dins del col·lectiu de persones treballadores pobres predominen les dones. En aquest sentit, l'any 2022 el percentatge de dones assalariades a Barcelona que cobren salaris de mil euros o menys és del 30,1% mentre que el d'homes és del 25,9%, de manera que el diferencial se situa en 4,2 punts percentuals. Aquesta desigualtat es dona en totes les franges d'edat, tot i que és més accentuada a l'estrat d'edat més avançada (cinquanta anys o més).

Gràfic 27. Persones assalariades com a màxim milleuristes (% s/total per sexe). Barcelona 2022/2021

→ Font: Departament d'Anàlisi-Oficina Municipal de Dades, *Els salaris a Barcelona 2022*.

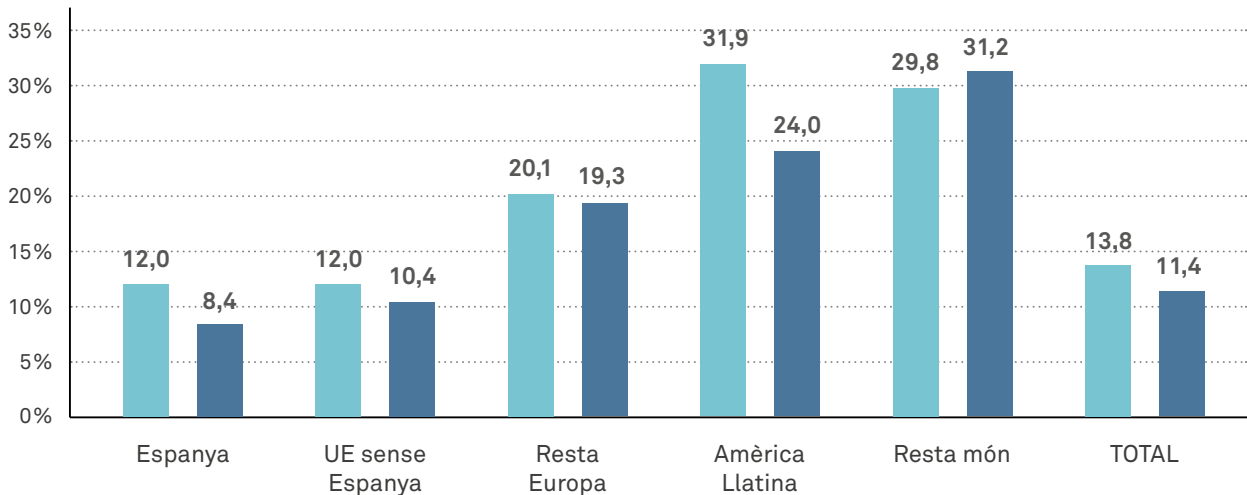
Amb relació a l'any 2021, el percentatge de persones amb salaris per sota dels mil euros disminueix en 3 punts o més tant entre les dones com entre els homes (on aquest indicador se situava en el 33,1% i el 29,3%, respectivament), **una evolució aquesta que posa de manifest l'augment de les retribucions salarials en els llindars salarials més baixos a causa de l'increment de l'SMI.**

La precarietat laboral, la contractació parcial, sectors feminitzats i pitjor remunerats, i d'altres aspectes relacionats amb la diversitat (funcional, edat, origen, social, cultural i LGTBI) són també factors determinants, que poden contribuir a una vulnerabilitat laboral més gran i a una reducció de la capacitat adquisitiva. Les persones menors de trenta anys són un dels col·lectius més afectats, i —tot i que el percentatge ha millorat respecte al 2021—, encara és superior al 50% del total.

En aquest sentit, l'any 2022 la pobresa salarial a Barcelona afecta un 12,6% de la població, sent més elevada entre les dones (13,8%) que entre els homes (11,4%), **i és especialment elevada entre les persones d'Amèrica Llatina**, que són les que presenten un percentatge més gran de pobresa en ambdós sexes, tot i que la proporció de dones (31,9%) és superior a la d'homes (24,0%). També succeeix entre les persones provinents de la resta d'Europa i, especialment, de la resta del món, on la proporció de pobresa salarial és molt superior a la mitjana de la ciutat en ambdós sexes, tot i que en el segon grup el percentatge d'homes és superior (31,2% per un 29,8% de dones). La pobresa salarial femenina se situa en el 12% entre les dones de nacionalitat espanyola, el mateix percentatge que el que s'assoleix entre la de la resta de la Unió Europea.

Gràfic 28. Persones assalariades amb pobresa salarial* (%). Barcelona 2022

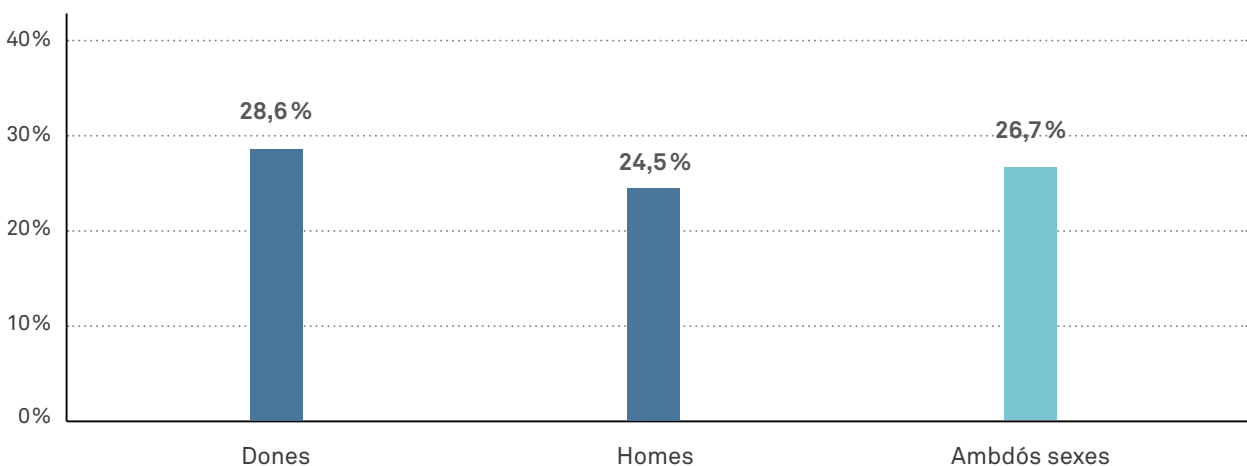
● Dones ● Homes

→ Nota: la pobresa salarial indica el percentatge de la població assalariada resident a Barcelona que percep menys del 60% de la mediana del salari de l'economia espanyola, segons la Mostra Contínua de Vides Laborals (MCVL).

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica a partir de dades de l'Informe *La pobresa salarial a Barcelona 2022*. Departament d'anàlisi (OMD), Ajuntament de Barcelona.

Segons l'Enquesta Sociodemogràfica de Barcelona, que elabora l'Oficina Municipal de Dades, la taxa de risc de pobresa o exclusió social a Barcelona (AROPE) se situa en el 26,7%, sent superior entre les dones (28,6%) que entre els homes (24,5%).

Gràfic 29. Població en risc de pobresa o exclusió social: taxa AROPE per sexe. Barcelona 2022

→ Nota: la taxa «At Risk of Poverty or Social Exclusion» (AROPE) indica el percentatge de la població que es troba, com a mínim, en un dels següents casos: risc de pobresa, privació material i social severa (PMSS) o vivint en llars amb intensitat laboral molt baixa (BITH).

→ Font: elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència d'Economia i Promoció Econòmica a partir de dades de l'Enquesta Sociodemogràfica de Barcelona (ESDB) 2022, Departament d'Estudis d'Opinió (OMD).

La disminució de persones amb salaris inferiors a 1.000 euros es produeix en ambdós sexes. Així i tot, el risc de pobresa o exclusió social de les dones a Barcelona se situa en 4 punts per sobre dels homes.

